Συλλογή της Νομολογίας

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
JEAN RICHARD DE LA TOUR
της 8ης Σεπτεμβρίου 2022 [1]

Υπόθεση C-323/21

Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid
παρισταμένου του
B.
[αίτηση του Raad van State (Συμβουλίου της Επικρατείας, Κάτω Χώρες)
για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως]
και
Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-324/21 και C-325/21
Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (C-324/21)
K. (C-325/21)
παρισταμένου του
F.,
Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid

[αιτήσεις του Raad van State (Συμβουλίου της Επικρατείας, Κάτω Χώρες)
για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως]

«Προδικαστική παραπομπή – Πολιτική ασύλου – Κριτήρια και μηχανισμοί για τον προσδιορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση αίτησης διεθνούς προστασίας – Κανονισμός (ΕΕ) 604/2013 – Προσφυγή κατά αποφάσεως μεταφοράς – Έννοια του όρου "κράτος μέλος που υπέβαλε το αίτημα" – Επίπτωση συμφωνίας συναφθείσας προγενέστερα μεταξύ δύο άλλων κρατών μελών – Περιεχόμενο της προσφυγής»

I. Εισαγωγή

1. Οι υπό κρίση αιτήσεις προδικαστικής αποφάσεως παρέχουν στο Δικαστήριο την ευκαιρία να διευκρινίσει τις λεπτομέρειες σχετικά με τη διάρθρωση των διαδικασιών εκ νέου ανάληψης που έχουν κινηθεί διαδοχικά από δύο διαφορετικά κράτη μέλη έναντι του ίδιου αιτούντος διεθνή προστασία, κατ' εφαρμογήν του κανονισμού 604/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, για τη θέσπιση των κριτηρίων και μηχανισμών για τον προσδιορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση αίτησης διεθνούς προστασίας που υποβάλλεται σε κράτος μέλος από υπήκοο τρίτης χώρας ή από απάτριδα [2].

[1] Γλώσσα του πρωτοτύπου: η γαλλική.

[2] ΕΕ 2013, L 180, σ. 31 (στο εξής: κανονισμός Δουβλίνο ΙΙΙ).

2. Οι αιτήσεις αυτές υποβλήθηκαν στο πλαίσιο ένδικων διαφορών μεταξύ του Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Υφυπουργού Δικαιοσύνης και Ασφάλειας, Κάτω Χώρες, στο εξής: Υφυπουργός) και των B., F. και K., οι οποίοι είναι και οι τρεις υπήκοοι τρίτων χωρών που ζητούν διεθνή προστασία, σχετικά με τη νομιμότητα των αποφάσεων μεταφοράς που εκδόθηκαν κατ' αυτών. Μετά την υποβολή της πρώτης αίτησής τους διεθνούς προστασίας σε κράτος μέλος, οι εν λόγω αιτούντες μετακινήθηκαν εντός του εδάφους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, υποβάλλοντας, με την ευκαιρία αυτή και εντός πολύ σύντομου χρονικού διαστήματος, νέες αιτήσεις διεθνούς προστασίας στα κράτη μέλη στο έδαφος των οποίων μετέβησαν.

3. Ελλείψει διευκρινίσεων στον κανονισμό Δουβλίνο ΙΙΙ και στον κανονισμό εφαρμογής του[3] σχετικά με τη διάρθρωση των διαδικασιών εκ νέου ανάληψης που κινούνται διαδοχικά από διαφορετικά κράτη μέλη έναντι του ίδιου αιτούντος, το Δικαστήριο πρέπει να καθορίσει τις λεπτομέρειες που καθιστούν δυνατή, αφενός, τη διατήρηση μιας σαφούς, λειτουργικής και ταχείας μεθόδου για τον προσδιορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση μιας αίτησης διεθνούς προστασίας[4] και, αφετέρου, την αποτροπή της κατάχρησης που απορρέει από τις πολλαπλές αιτήσεις διεθνούς προστασίας, οι οποίες υποβάλλονται ταυτόχρονα ή διαδοχικά από το ίδιο πρόσωπο σε πλείονα κράτη μέλη με σκοπό είτε να παρατείνει τη διαμονή του στην Ένωση, επωφελούμενο από τις υλικές συνθήκες υποδοχής, είτε να επιλέξει το υπεύθυνο για την εξέταση της αίτησής του διεθνούς προστασίας κράτος μέλος[5].

4. Με τις παρούσες προτάσεις θα εκθέσω τους λόγους για τους οποίους φρονώ ότι, σε περιπτώσεις όπως οι επίμαχες στις κύριες δίκες, όπου η πρώτη διαδικασία εκ νέου ανάληψης κινήθηκε έγκυρα κατόπιν διαβούλευσης μεταξύ των ενδιαφερομένων κρατών μελών, τα μεταγενέστερα της εν λόγω διαβούλευσης γεγονότα, ήτοι η αναχώρηση του αιτούντος από το έδαφος του κράτους μέλους που υπέβαλε το αίτημα πριν από την πραγματοποίηση της μεταφοράς του και η διαδοχική υποβολή δεύτερου αιτήματος εκ νέου ανάληψής του από άλλο κράτος μέλος στο έδαφος του οποίου βρίσκεται ο αιτών, στερούν από την εν λόγω πρώτη διαδικασία ένα στοιχείο ουσιώδες για το κύρος της. Επομένως, θα εξηγήσω γιατί το κράτος μέλος προς το οποίο απευθύνεται το αίτημα, καθόσον εμπλέκεται σε δύο διαδικασίες εκ νέου ανάληψης που κινήθηκαν εντός πολύ σύντομου χρονικού διαστήματος έναντι του ίδιου προσώπου από δύο διαφορετικά αιτούντα κράτη μέλη, έχει τη δυνατότητα να προβεί σε συμφωνία με το πρώτο αιτούν κράτος μέλος κατά την οποία η πρώτη από τις διαδικασίες αυτές παύει να ισχύει από τη στιγμή της αποδοχής του δεύτερου αιτήματος εκ νέου ανάληψης.

3 Κανονισμός (ΕΚ) 1560/2003 της Επιτροπής, της 2ας Σεπτεμβρίου 2003, για τα μέτρα εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 343/2003 του Συμβουλίου για τη θέσπιση των κριτηρίων και μηχανισμών για τον προσδιορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση αίτησης ασύλου που υποβάλλεται σε κράτος μέλος από υπήκοο τρίτης χώρας (ΕΕ 2003, L 222, σ. 3), όπως τροποποιήθηκε με τον εκτελεστικό κανονισμό (ΕΕ) 118/2014 της Επιτροπής, της 30ής Ιανουαρίου 2014 (ΕΕ 2014, L 39, σ. 1) (στο εξής: κανονισμός 1560/2003).

4 Πρβλ. απόφαση της 19ης Μαρτίου 2019, Jawo (C-163/17, EU:C:2019:218, σκέψεις 58 και 59). Βλ., επίσης, τις αιτιολογικές σκέψεις 4 και 5 του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ.

5 Βλ. πρόταση Κανονισμού του Συμβουλίου για τη θέσπιση των κριτηρίων και μηχανισμών για τον προσδιορισμό του κράτους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση αίτησης ασύλου που υποβάλλεται σε κράτος μέλος από υπήκοο τρίτης χώρας, υποβληθείσα από την Επιτροπή στις 26 Ιουλίου 2001 [COM(2001) 447 τελικό, σημείο 2.1].

II. Το νομικό πλαίσιο

5. Οι αιτιολογικές σκέψεις 4 και 5 του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ έχουν ως εξής:

«(4) Τα συμπεράσματα του Τάμπερε προσδιόρισαν […] ότι το [κοινό ευρωπαϊκό σύστημα ασύλου] θα πρέπει να περιλαμβάνει, σε μία βραχυχρόνια προοπτική, ένα σαφή και λειτουργικό καθορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση αιτήσεων ασύλου.

(5) Μια τέτοια μέθοδος θα πρέπει να θεμελιώνεται σε αντικειμενικά και δίκαια κριτήρια τόσο για τα κράτη μέλη όσο και για τα ενδιαφερόμενα πρόσωπα. Θα πρέπει, ιδίως, να επιτρέπει τον ταχύ προσδιορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο, προκειμένου να κατοχυρώνεται η πραγματική πρόσβαση στις διαδικασίες χορήγησης διεθνούς προστασίας και να μην διακυβεύεται ο στόχος της ταχύτητας κατά την εξέταση των αιτήσεων διεθνούς προστασίας.»

6. Στο κεφάλαιο ΙΙ, το οποίο φέρει τον τίτλο «Γενικές αρχές και εγγυήσεις», το άρθρο 3, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ ορίζει τα εξής:

«Εάν δεν είναι δυνατόν να καθορισθεί το υπεύθυνο κράτος μέλος βάσει των κριτηρίων που αναφέρονται στον παρόντα κανονισμό, υπεύθυνο για την εξέταση της αίτησης είναι το πρώτο κράτος μέλος στο οποίο υποβλήθηκε η αίτηση διεθνούς προστασίας.»

7. Το κεφάλαιο VI του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ, το οποίο φέρει τον τίτλο «Διαδικασίες για την αναδοχή και την εκ νέου ανάληψη», περιλαμβάνει τα άρθρα 20 έως 33 του εν λόγω κανονισμού. Το άρθρο 20, παράγραφος 5, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού ορίζει τα εξής:

«Το κράτος μέλος στο οποίο υποβλήθηκε πρώτα η αίτηση διεθνούς προστασίας είναι υποχρεωμένο, υπό τους όρους που προβλέπονται στα άρθρα 23, 24, 25 και 29 και έως την ολοκλήρωση της διαδικασίας προσδιορισμού του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση της αίτησης διεθνούς προστασίας, να αναλάβει εκ νέου τον αιτούντα ο οποίος ευρίσκεται σε άλλο κράτος μέλος χωρίς τίτλο διαμονής ή έχει υποβάλει εκεί αίτηση διεθνούς προστασίας αφού ανακάλεσε την πρώτη αίτησή του κατά τη διάρκεια της διαδικασίας προσδιορισμού του υπεύθυνου κράτους μέλους.»

8. Το άρθρο 23, παράγραφοι 1 έως 3, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ ορίζει τα εξής:

«1. Όταν ένα κράτος μέλος στο οποίο ένα πρόσωπο, όπως αναφέρεται στο άρθρο 18 παράγραφος 1 στοιχείο β), γ) ή δ), έχει υποβάλει νέα αίτηση διεθνούς προστασίας, θεωρεί ότι είναι υπεύθυνο άλλο κράτος μέλος σύμφωνα με το άρθρο 20 παράγραφος 5 και το άρθρο 18 παράγραφος 1 στοιχείο β), γ) ή δ), μπορεί να υποβάλει στο εν λόγω κράτος μέλος αίτημα εκ νέου ανάληψης του εν λόγω προσώπου.

2. Το αίτημα εκ νέου ανάληψης υποβάλλεται το ταχύτερο δυνατόν και σε κάθε περίπτωση εντός δύο μηνών από την παραλαβή της σύμπτωσης Eurodac […].

Εάν το αίτημα εκ νέου ανάληψης βασίζεται σε αποδεικτικά στοιχεία διαφορετικά από τα στοιχεία που ελήφθησαν από το σύστημα Eurodac, αποστέλλεται στο κράτος μέλος στο οποίο απευθύνεται εντός τριών μηνών από την ημερομηνία κατά την οποία υποβλήθηκε η αίτηση διεθνούς προστασίας […].

3. Όταν το αίτημα εκ νέου ανάληψης δεν υποβάλλεται εντός των προθεσμιών της παραγράφου 2, υπεύθυνο για την εξέταση της αίτησης διεθνούς προστασίας είναι το κράτος μέλος στο οποίο υποβλήθηκε η νέα αίτηση.»

9. Το άρθρο 27, παράγραφος 1, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ έχει ως εξής:

«Ο αιτών ή άλλο πρόσωπο όπως αναφέρεται στο άρθρο 18 παράγραφος 1 στοιχείο γ) ή δ) έχει το δικαίωμα άσκησης πραγματικής προσφυγής, με τη μορφή ένδικου [βοηθήματος] ή [αίτησης] επανεξέτασης, ενώπιον δικαστηρίου, τόσο για τα πραγματικά όσο και για τα νομικά στοιχεία, κατά απόφασης μεταφοράς.»

10. Το άρθρο 29, παράγραφοι 1 και 2, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ προβλέπει τα εξής:

«1. Η μεταφορά του αιτούντος […] από το κράτος μέλος που υπέβαλε το αίτημα προς το υπεύθυνο κράτος μέλος πραγματοποιείται σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο του κράτους μέλους που υπέβαλε το αίτημα, ύστερα από διαβούλευση μεταξύ των ενδιαφερομένων κρατών μελών, μόλις αυτό είναι πρακτικά δυνατόν και το αργότερο εντός προθεσμίας έξι μηνών από την αποδοχή του αιτήματος περί αναδοχής ή εκ νέου ανάληψης του ενδιαφερομένου από άλλο κράτος μέλος ή από την έκδοση οριστικής απόφασης επί ενδίκου [βοηθήματος] ή [αίτησης] επανεξέτασης εφόσον […] υπάρχει ανασταλτικό αποτέλεσμα.

[…]

2. Εάν η μεταφορά δεν πραγματοποιηθεί εντός της προθεσμίας των έξι μηνών, το υπεύθυνο κράτος μέλος απαλλάσσεται των υποχρεώσεών του αναδοχής ή εκ νέου ανάληψης του ενδιαφερομένου και η ευθύνη μεταβιβάζεται τότε στο κράτος μέλος που υπέβαλε το αίτημα. Η προθεσμία αυτή μπορεί να παρατείνεται σε ένα έτος κατ' ανώτατο όριο, εάν η μεταφορά δεν κατέστη δυνατόν να πραγματοποιηθεί λόγω φυλάκισης του ενδιαφερομένου ή σε 18 μήνες κατ' ανώτατο όριο αν ο ενδιαφερόμενος διαφεύγει.»

III. Τα πραγματικά περιστατικά των διαφορών των κύριων δικών και τα προδικαστικά ερωτήματα

A. Η υπόθεση C-323/21

11. Στις 3 Ιουλίου 2017 ο Β. υπέβαλε αίτηση διεθνούς προστασίας στη Γερμανία. Δεδομένου ότι ο Β. είχε προηγουμένως αιτηθεί διεθνή προστασία στην Ιταλία, οι γερμανικές αρχές απηύθυναν στις ιταλικές αρχές αίτημα εκ νέου ανάληψής του. Στις 4 Οκτωβρίου 2017 το εν λόγω αίτημα εκ νέου ανάληψης έγινε δεκτό από τις ιταλικές αρχές. Εν συνεχεία, η προθεσμία μεταφοράς παρατάθηκε έως τις 4 Απριλίου 2019 λόγω διαφυγής του Β.

12. Στις 17 Φεβρουαρίου 2018 ο Β. υπέβαλε αίτηση διεθνούς προστασίας στις Κάτω Χώρες. Στις 17 Μαρτίου 2018 ο Υφυπουργός απηύθυνε στις ιταλικές αρχές αίτημα εκ νέου ανάληψης του Β. Την 1η Απριλίου 2018 το εν λόγω αίτημα εκ νέου ανάληψης έγινε δεκτό από τις ιταλικές αρχές. Με έγγραφο της 29ης Ιουνίου 2018, ο Υφυπουργός ενημέρωσε τις εν λόγω αρχές ότι ο Β. είχε διαφύγει, γεγονός που είχε ως συνέπεια την παράταση της προθεσμίας μεταφοράς έως την 1η Οκτωβρίου 2019.

13. Στις 9 Ιουλίου 2018 ο Β. υπέβαλε δεύτερη αίτηση διεθνούς προστασίας στη Γερμανία. Στις 14 Σεπτεμβρίου 2018, οι γερμανικές αρχές εξέδωσαν απόφαση βάσει του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ, κατά της οποίας δεν ασκήθηκε προσφυγή.

14. Στις 27 Δεκεμβρίου 2018 ο Β. υπέβαλε δεύτερη αίτηση διεθνούς προστασίας στις Κάτω Χώρες. Με απόφαση της 8ης Μαρτίου 2019, ο Υφυπουργός απέρριψε την αίτηση χωρίς να την εξετάσει, με την αιτιολογία ότι η Ιταλική Δημοκρατία εξακολουθούσε να είναι το υπεύθυνο κράτος μέλος για την εξέτασή της.

15. Στις 29 Απριλίου 2019 ο Β. μεταφέρθηκε στην Ιταλία.

16. Ο Β. άσκησε προσφυγή κατά της αποφάσεως του Υφυπουργού της 8ης Μαρτίου 2019 ενώπιον του αρμόδιου δικαστηρίου. Με απόφαση της 12ης Ιουνίου 2019, το εν λόγω δικαστήριο έκανε δεκτή την προσφυγή και ακύρωσε την εν λόγω απόφαση, με το σκεπτικό ότι στις 4 Απριλίου 2019 η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας είχε καταστεί υπεύθυνο κράτος μέλος λόγω εκπνοής της προθεσμίας μεταφοράς.

17. Ο Υφυπουργός άσκησε έφεση κατά της αποφάσεως αυτής ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου. Προς στήριξη της εφέσεως, ισχυρίστηκε, μεταξύ άλλων, αφενός, ότι ο υπολογισμός της προθεσμίας μεταφοράς έπρεπε να γίνει με γνώμονα τη σχέση μεταξύ του Βασιλείου των Κάτω Χωρών και της Ιταλικής Δημοκρατίας και, αφετέρου, ότι, κατ' εφαρμογήν του «κανόνα της αλυσίδας», όταν ο Β. υπέβαλε αίτηση διεθνούς προστασίας στις Κάτω Χώρες μια νέα προθεσμία μεταφοράς άρχισε να τρέχει για την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας.

18. Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι δεν αμφισβητείται ότι η Ιταλική Δημοκρατία ήταν το υπεύθυνο κράτος μέλος κατά την ημερομηνία υποβολής της τελευταίας αίτησης διεθνούς προστασίας του Β. Αντιθέτως, οι διάδικοι της κύριας δίκης διαφωνούν ως προς το ενδεχόμενο εκπνοής της προθεσμίας μεταφοράς πριν από τη μεταφορά του Β., μετά την πάροδο 18 μηνών από την εκ μέρους της Ιταλικής Δημοκρατίας αποδοχή του πρώτου αιτήματος εκ νέου ανάληψης.

19. Εν προκειμένω, υφίσταντο συγχρόνως δύο «εν ισχύι συμφωνίες» για την εκ νέου ανάληψη, με δύο διαφορετικές προθεσμίες μεταφοράς, και θα πρέπει, κατά συνέπεια, να αποσαφηνιστεί η σχέση μεταξύ των δύο αυτών προθεσμιών. Προς τούτο, πρέπει να καθοριστεί αν το πρώτο κράτος μέλος που υπέβαλε αίτημα εκ νέου ανάληψης του αιτούντος εξακολουθεί να θεωρείται ως το «κράτος μέλος που υπέβαλε το αίτημα», κατά την έννοια του άρθρου 29, παράγραφος 2, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ, ή αν η ιδιότητα αυτή πρέπει να επιφυλάσσεται για το τελευταίο κράτος μέλος που υπέβαλε τέτοιο αίτημα.

20. Σε περίπτωση που γίνει δεκτή η δεύτερη ερμηνεία, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται αν το τελευταίο αυτό κράτος μέλος δεσμεύεται, καθ' οιονδήποτε τρόπο, από την προθεσμία μεταφοράς που επιβάλλεται στο πρώτο κράτος μέλος. Αντιθέτως, σε περίπτωση που γίνει δεκτή η πρώτη ερμηνεία, θα πρέπει να καθοριστεί εάν ο Β. μπορεί να επικαλεστεί ενώπιον των ολλανδικών δικαστηρίων την εκπνοή της προθεσμίας μεταφοράς που είχε συμφωνηθεί μεταξύ της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας και της Ιταλικής Δημοκρατίας, γεγονός που θα ευνοούσε το «forum shopping».

21. Υπό τις συνθήκες αυτές, το Raad van State (Συμβούλιο της Επικρατείας, Κάτω Χώρες) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) α) Έχει η φράση "κράτος μέλος που υπέβαλε το αίτημα" του άρθρου 29, παράγραφος 2, του κανονισμού [Δουβλίνο ΙΙΙ] την έννοια ότι ως τέτοιο νοείται το κράτος μέλος (εν προκειμένω το τρίτο κράτος μέλος, ήτοι οι Κάτω Χώρες) το οποίο τελευταίο υπέβαλε αίτημα εκ νέου ανάληψης ή αναδοχής;

β) Σε περίπτωση αρνητικής απάντησης: εξακολουθεί το γεγονός ότι μεταξύ δύο κρατών μελών (εν προκειμένω της Γερμανίας και της Ιταλίας) έχει προηγουμένως συναφθεί συμφωνία για την αναγνώριση της ευθύνης για την εξέταση της αίτησης να έχει συνέπειες για τις κατά νόμον υποχρεώσεις του τρίτου κράτους μέλους (εν προκειμένω των Κάτω Χωρών) οι οποίες απορρέουν από τον κανονισμό Δουβλίνο ΙΙΙ έναντι του αλλοδαπού ή έναντι των κρατών μελών τα οποία συμβλήθηκαν σε αυτήν την προηγηθείσα συμφωνία, και εάν ναι, ποιες είναι οι συνέπειες αυτές;

2) Σε περίπτωση καταφατικής απάντησης στο πρώτο ερώτημα: έχει το άρθρο 27, παράγραφος 1, του κανονισμού [Δουβλίνο ΙΙΙ], υπό το πρίσμα της αιτιολογικής σκέψης 19, την έννοια ότι δεν μπορεί στο πλαίσιο προσφυγής κατά απόφασης περί μεταφοράς να ευδοκιμήσει ο προβαλλόμενος από αιτούντα διεθνή προστασία ισχυρισμός ότι η μεταφορά δεν επιτρέπεται να πραγματοποιηθεί λόγω παρελεύσεως της προθεσμίας για τη συμφωνηθείσα προηγουμένως μεταξύ δύο κρατών μελών (εν προκειμένω της Γερμανίας και της Ιταλίας) μεταφορά;»

Β. Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-324/21 και C-325/21

1. Η υπόθεση C-324/21

22. Στις 24 Νοεμβρίου 2017, ο F. υπέβαλε αίτηση διεθνούς προστασίας στις Κάτω Χώρες. Δεδομένου ότι ο F. είχε προηγουμένως αιτηθεί διεθνή προστασία στην Ιταλία, ο Υφυπουργός απηύθυνε στις ιταλικές αρχές αίτημα εκ νέου ανάληψής του. Στις 19 Δεκεμβρίου 2017 το εν λόγω αίτημα εκ νέου ανάληψης έγινε δεκτό από τις ιταλικές αρχές. Με έγγραφο της 12ης Απριλίου 2018, ο Υφυπουργός ενημέρωσε τις εν λόγω αρχές ότι ο F. είχε διαφύγει, γεγονός που είχε ως συνέπεια την παράταση της προθεσμίας μεταφοράς έως τις 19 Ιουνίου 2019.

23. Στις 29 Μαρτίου 2018 ο F. υπέβαλε αίτηση διεθνούς προστασίας στη Γερμανία. Το αιτούν δικαστήριο δεν γνωρίζει τη συνέχεια που ενδεχομένως δόθηκε στην αίτηση αυτή.

24. Στις 30 Σεπτεμβρίου 2018 ο F. υπέβαλε δεύτερη αίτηση διεθνούς προστασίας στις Κάτω Χώρες. Με απόφαση της 31ης Ιανουαρίου 2019, ο Υφυπουργός απέρριψε χωρίς εξέταση την αίτηση αυτή με την αιτιολογία ότι η Ιταλική Δημοκρατία εξακολουθούσε να είναι το υπεύθυνο κράτος μέλος για την εξέταση της εν λόγω αίτησης.

25. Κατόπιν της διαφυγής του από το κέντρο αιτούντων άσυλο στο οποίο φιλοξενούνταν, ο F. συνελήφθη και στη συνέχεια τέθηκε υπό κράτηση, με απόφαση της 1ης Ιουλίου 2019 του Υφυπουργού, με σκοπό τη μεταφορά του στην Ιταλία.

26. Ο F. άσκησε προσφυγή κατά της αποφάσεως αυτής ενώπιον του αρμόδιου δικαστηρίου. Με απόφαση της 16ης Ιουλίου 2019, το εν λόγω δικαστήριο έκανε δεκτή την προσφυγή και ακύρωσε την εν λόγω απόφαση, με το σκεπτικό ότι στις 19 Ιουνίου 2019 το Βασίλειο των Κάτω Χωρών είχε καταστεί υπεύθυνο κράτος μέλος λόγω εκπνοής της προθεσμίας μεταφοράς.

27. Ο Υφυπουργός άσκησε έφεση κατά της αποφάσεως αυτής ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου. Προς στήριξη της εν λόγω εφέσεως, ισχυρίστηκε, μεταξύ άλλων, ότι, κατ' εφαρμογήν του «κανόνα της αλυσίδας», όταν ο F. υπέβαλε αίτηση διεθνούς προστασίας στη Γερμανία μια νέα προθεσμία μεταφοράς άρχισε να τρέχει για το Βασίλειο των Κάτω Χωρών.

28. Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι δεν αμφισβητείται ότι η Ιταλική Δημοκρατία έπρεπε να θεωρηθεί ως το υπεύθυνο κράτος μέλος, τουλάχιστον μέχρι τις 19 Ιουνίου 2019.

29. Εντούτοις, το εν λόγω δικαστήριο διερωτάται ως προς την επιρροή που ασκεί το γεγονός ότι, πριν από την εκπνοή της προθεσμίας μεταφοράς, ο ενδιαφερόμενος υπέβαλε νέα αίτηση διεθνούς προστασίας σε άλλο κράτος μέλος.

30. Υπό τις συνθήκες αυτές, το Raad van State (Συμβούλιο της Επικρατείας) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο το εξής προδικαστικό ερώτημα:

«Έχει το άρθρο 29 του κανονισμού [Δουβλίνο ΙΙΙ], την έννοια ότι ήδη αρξάμενη προθεσμία μεταφοράς βάσει του άρθρου 29, παράγραφοι 1 και 2, αρχίζει να τρέχει εκ νέου από το χρονικό σημείο κατά το οποίο ο αλλοδαπός, αφού ματαίωσε μέσω διαφυγής τη μεταφορά από κράτος μέλος, αιτείται εκ νέου διεθνή προστασία σε άλλο (εν προκειμένω τρίτο) κράτος μέλος;»

2. Η υπόθεση C-325/21

31. Στις 6 Σεπτεμβρίου 2018 ο Κ. υπέβαλε αίτηση διεθνούς προστασίας στη Γαλλία. Δεδομένου ότι ο Κ. είχε προηγουμένως αιτηθεί διεθνή προστασία στην Αυστρία, οι γαλλικές αρχές απηύθυναν στις αυστριακές αρχές αίτημα εκ νέου ανάληψής του. Στις 4 Οκτωβρίου 2018 το εν λόγω αίτημα εκ νέου ανάληψης έγινε δεκτό από τις αυστριακές αρχές.

32. Στις 27 Μαρτίου 2019 ο Κ. υπέβαλε αίτηση διεθνούς προστασίας στις Κάτω Χώρες. Στις 3 Μαΐου 2019 ο Υφυπουργός απηύθυνε στις αυστριακές αρχές αίτημα εκ νέου ανάληψης του Κ. Στις 10 Μαΐου 2019 οι εν λόγω αρχές απέρριψαν το αίτημα εκ νέου ανάληψης, με την αιτιολογία ότι από τις 4 Απριλίου 2019 υπεύθυνο κράτος μέλος για την εξέταση της αίτησης του Κ. ήταν η Γαλλική Δημοκρατία.

33. Στις 20 Μαΐου 2019 ο Υφυπουργός απηύθυνε στις γαλλικές αρχές αίτημα εκ νέου ανάληψης του Κ. Οι εν λόγω αρχές απέρριψαν το αίτημα εκ νέου ανάληψης με την αιτιολογία ότι κατά την ημερομηνία υποβολής από τον Κ. αίτησης διεθνούς προστασίας στις Κάτω Χώρες η προθεσμία μεταφοράς δεν είχε ακόμη εκπνεύσει.

34. Στις 31 Μαΐου 2019 ο Υφυπουργός ζήτησε τόσο από τις αυστριακές όσο και από τις γαλλικές αρχές να επανεξετάσουν το αίτημα εκ νέου ανάληψης. Στην αίτηση που απευθύνθηκε συναφώς στις αυστριακές αρχές υποστηρίχθηκε ότι είχε αρχίσει να τρέχει νέα προθεσμία μεταφοράς μεταξύ της Γαλλικής Δημοκρατίας και της Δημοκρατίας της Αυστρίας από την ημερομηνία υποβολής από τον Κ. αίτησης διεθνούς προστασίας στις Κάτω Χώρες. Στις 3 Ιουνίου 2019 οι αυστριακές αρχές δέχθηκαν να αναλάβουν εκ νέου τον Κ.

35. Με απόφαση της 24ης Ιουλίου 2019, ο Υφυπουργός απέρριψε χωρίς εξέταση την αίτηση διεθνούς προστασίας που είχε υποβάλει ο K.

36. Ο K. άσκησε προσφυγή κατά της αποφάσεως αυτής ενώπιον του αρμόδιου δικαστηρίου. Με απόφαση της 17ης Οκτωβρίου 2019, το εν λόγω δικαστήριο απέρριψε την προσφυγή αυτή, με το σκεπτικό ότι ο Υφυπουργός ορθώς έκρινε ότι η Δημοκρατία της Αυστρίας ήταν το υπεύθυνο κράτος μέλος για την εξέταση της αίτησης διεθνούς προστασίας του K.

37. Ο K. άσκησε έφεση κατά της αποφάσεως αυτής ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου. Προς στήριξη της εν λόγω εφέσεως, ισχυρίστηκε ότι η υποβολή αίτησης διεθνούς προστασίας σε τρίτο κράτος μέλος δεν μπορεί να εμποδίσει την εκπνοή της προθεσμίας μεταφοράς που προβλέπεται μεταξύ δύο άλλων κρατών μελών.

38. Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι δεν αμφισβητείται ότι η Δημοκρατία της Αυστρίας έπρεπε να θεωρηθεί ως το υπεύθυνο κράτος μέλος, τουλάχιστον μέχρι τις 4 Απριλίου 2019, καθόσον το εν λόγω κράτος μέλος δεν είχε ενημερωθεί από τις γαλλικές αρχές για τη διαφυγή του K.

39. Υπό τις συνθήκες αυτές, το Raad van State (Συμβούλιο της Επικρατείας) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Έχει το άρθρο 29 του κανονισμού [Δουβλίνο ΙΙΙ] την έννοια ότι ήδη αρξάμενη προθεσμία μεταφοράς βάσει του άρθρου 29, παράγραφοι 1 και 2, αρχίζει να τρέχει εκ νέου από το χρονικό σημείο κατά το οποίο ο αλλοδαπός, αφού ματαίωσε μέσω διαφυγής τη μεταφορά από κράτος μέλος, αιτείται εκ νέου διεθνή προστασία σε άλλο (εν προκειμένω τρίτο) κράτος μέλος;

2) Σε περίπτωση αρνητικής απάντησης στο πρώτο ερώτημα: Έχει το άρθρο 27, παράγραφος 1, του κανονισμού [Δουβλίνο ΙΙΙ], υπό το πρίσμα της αιτιολογικής σκέψης 19, την έννοια ότι δεν μπορεί στο πλαίσιο προσφυγής κατά απόφασης περί μεταφοράς να ευδοκιμήσει ο προβαλλόμενος από αιτούντα διεθνή προστασία ισχυρισμός ότι η μεταφορά δεν επιτρέπεται να πραγματοποιηθεί λόγω παρελεύσεως της προθεσμίας για τη συμφωνηθείσα προηγουμένως μεταξύ δύο κρατών μελών (εν προκειμένω της Γαλλίας και της Αυστρίας) μεταφορά, με αποτέλεσμα να έχει παρέλθει η προθεσμία εντός της οποίας μπορούσαν οι Κάτω Χώρες να πραγματοποιήσουν τη μεταφορά;»

Γ. Η διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου

40. Οι υποθέσεις C-324/21 και C-325/21 ενώθηκαν σε αυτό το στάδιο της διαδικασίας. Αντιθέτως, η υπόθεση C-323/21 δεν ενώθηκε με τις άλλες δύο υποθέσεις. Ωστόσο, λαμβανομένης υπόψη της σχέσης μεταξύ των τριών υποθέσεων, διεξήχθη κοινή επ' ακροατηρίου συζήτηση των εν λόγω υποθέσεων, στις 5 Μαΐου 2022, κατά την οποία οι διάδικοι αγόρευσαν και, μεταξύ άλλων, κλήθηκαν να απαντήσουν προφορικώς στις ερωτήσεις που τους έθεσε το Δικαστήριο.

IV. Ανάλυση

Α. Επί του πρώτου προδικαστικού ερωτήματος στην υπόθεση C-323/21, του μοναδικού προδικαστικού ερωτήματος στην υπόθεση C-324/21 και του πρώτου προδικαστικού ερωτήματος που υποβλήθηκε στο Δικαστήριο στην υπόθεση C-325/21

41. Θα εξετάσω από κοινού το πρώτο προδικαστικό ερώτημα στην υπόθεση C-323/21, το μοναδικό ερώτημα στην υπόθεση C-324/21 και το πρώτο ερώτημα που υποβλήθηκε στο Δικαστήριο στην υπόθεση C-325/21.

42. Συγκεκριμένα, μολονότι τα ερωτήματα αυτά υποβλήθηκαν με διαφορετική διατύπωση, αφορούν, κατ' ουσίαν, την ερμηνεία των διατάξεων σχετικά με τον υπολογισμό των προθεσμιών μεταφοράς που προβλέπονται στο άρθρο 29, παράγραφοι 1 και 2, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ, στην περίπτωση κατά την οποία το κράτος μέλος στο οποίο υποβλήθηκε για πρώτη φορά αίτηση διεθνούς προστασίας καλείται από δύο διαφορετικά κράτη μέλη να αναλάβει εκ νέου τον ίδιο αιτούντα, δεδομένου ότι το πρώτο αιτούν κράτος μέλος δεν είναι σε θέση να πραγματοποιήσει τη μεταφορά του εν λόγω αιτούντος σύμφωνα με τις λεπτομέρειες και εντός των προθεσμιών που προβλέπονται στο άρθρο αυτό, επειδή ο αιτών έχει εγκαταλείψει το έδαφος του εν λόγω κράτους μέλους για να μεταβεί στο έδαφος του δεύτερου αιτούντος κράτους μέλους[6].

43. Και στις τρεις αυτές υποθέσεις το αιτούν δικαστήριο επικεντρώνει τα ερωτήματά του στην ερμηνεία των όρων του άρθρου 29 του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ.

44. Υπενθυμίζω ότι το εν λόγω άρθρο ορίζει τις λεπτομέρειες και τις προθεσμίες εντός των οποίων το κράτος μέλος που υπέβαλε το αίτημα οφείλει να προβεί στη μεταφορά του αιτούντος στο υπεύθυνο κράτος μέλος, με σκοπό την αναδοχή ή την εκ νέου ανάληψη του αιτούντος.

45. Το άρθρο 29, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, του εν λόγω κανονισμού ορίζει ότι η μεταφορά πραγματοποιείται σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο του κράτους μέλους που υπέβαλε το αίτημα, ύστερα από διαβούλευση μεταξύ των ενδιαφερομένων κρατών μελών, μόλις αυτό είναι πρακτικά δυνατόν και το αργότερο εντός προθεσμίας έξι μηνών από την αποδοχή του αιτήματος περί αναδοχής ή εκ νέου ανάληψης του ενδιαφερομένου από το κράτος μέλος προς το οποίο απευθύνεται το αίτημα ή από την έκδοση οριστικής αποφάσεως επί ενδίκου βοηθήματος ή αίτησης επανεξέτασης εφόσον υπάρχει ανασταλτικό αποτέλεσμα.

46. Το άρθρο 29, παράγραφος 2, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ διευκρινίζει, ωστόσο, ότι η προθεσμία αυτή μπορεί να παραταθεί, κατ' εξαίρεση, προκειμένου να ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι είναι πρακτικά αδύνατο για το κράτος μέλος που υπέβαλε το αίτημα να πραγματοποιήσει τη μεταφορά του ενδιαφερομένου λόγω της φυλάκισης ή της διαφυγής του. Επομένως, η εν λόγω προθεσμία παρατείνεται σε ένα έτος κατ' ανώτατο όριο εάν η μεταφορά δεν κατέστη δυνατό να πραγματοποιηθεί λόγω φυλάκισης του προσώπου αυτού –η συγκεκριμένη έννοια έχει οριστεί στην απόφαση της 31ης Μαρτίου 2022, Bundesamt für Fremdenwesen und Asyl κ.λπ. (Νοσηλεία

[6] Το πρώτο προδικαστικό ερώτημα στην υπόθεση C-323/21 διαφέρει περισσότερο ως προς τη διατύπωσή του από το μοναδικό προδικαστικό ερώτημα στην υπόθεση C-324/21 και το πρώτο προδικαστικό ερώτημα που υποβλήθηκε στο Δικαστήριο στην υπόθεση C-325/21, δεδομένου ότι το αιτούν δικαστήριο εστιάζει στην ερμηνεία της έννοιας του «κράτους μέλους που υπέβαλε το αίτημα», που χρησιμοποιείται στο άρθρο 29, παράγραφος 2, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ. Ειδικότερα, διερωτάται αν, στην περίπτωση κατά την οποία το κράτος μέλος που υπέβαλε το αίτημα δεν μπορεί να πραγματοποιήσει τη μεταφορά του αιτούντος για τον λόγο ότι ο τελευταίος εγκατέλειψε το εθνικό έδαφος για να μεταβεί σε άλλο κράτος μέλος στο οποίο υπέβαλε νέα αίτηση διεθνούς προστασίας και στο έδαφος του οποίου βρίσκεται, η έννοια του «κράτους μέλους που υπέβαλε το αίτημα» (που χρησιμοποιείται στο άρθρο 29, παράγραφος 2, του εν λόγω κανονισμού) αφορά το τελευταίο κράτος μέλος στο οποίο υποβλήθηκε η νέα αίτηση διεθνούς προστασίας και από το οποίο, κατά συνέπεια, υποβλήθηκε νέα αίτημα εκ νέου ανάληψης του αιτούντος.

αιτούντος άσυλο σε μονάδα ψυχικής υγείας νοσηλευτικού ιδρύματος)[7] – ή σε δεκαοκτώ μήνες κατ' ανώτατο όριο, αν ο ενδιαφερόμενος διέφυγε, η δε έννοια της «διαφυγής» διευκρινίστηκε με την απόφαση της 19ης Μαρτίου 2019, Jawo[8].

47. Επιπλέον, το άρθρο 29, παράγραφος 2, του εν λόγω κανονισμού ορίζει ότι μετά την εκπνοή των προθεσμιών αυτών το υπεύθυνο κράτος μέλος απαλλάσσεται των υποχρεώσεών του αναδοχής ή εκ νέου ανάληψης του ενδιαφερομένου και η ευθύνη μεταβιβάζεται τότε στο κράτος μέλος που υπέβαλε το αίτημα. Σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου, το τελευταίο κράτος μέλος δεν είναι πλέον αρμόδιο να προβεί στη μεταφορά, αλλά, αντιθέτως, υποχρεούται να λάβει αυτεπαγγέλτως τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να αρχίσει αμελλητί την εξέταση της αίτησης διεθνούς προστασίας[9].

48. Το γράμμα της διάταξης αυτής εντάσσεται στο πλαίσιο μιας κλασικής διαδικασίας εκ νέου ανάληψης μεταξύ δύο κρατών μελών, αφενός, του κράτους μέλους προς το οποίο απευθύνεται το αίτημα και, αφετέρου, του κράτους μέλους που υπέβαλε το αίτημα, στο οποίο ο αιτών έχει υποβάλει νέα αίτηση διεθνούς προστασίας.

49. Ωστόσο, τα προδικαστικά ερωτήματα που υποβάλλει το αιτούν δικαστήριο εντάσσονται σε διαφορετικό πλαίσιο, δεδομένου ότι αφορούν τις λεπτομέρειες σύμφωνα με τις οποίες πρέπει να πραγματοποιηθεί η μεταφορά αιτούντος, ο οποίος, λόγω των πλειόνων αιτήσεων διεθνούς προστασίας που έχει υποβάλει, υπόκειται σε διαδικασίες εκ νέου ανάληψης οι οποίες κινούνται διαδοχικά από διαφορετικά κράτη μέλη.

50. Καμία διάταξη του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ ή του κανονισμού 1560/2003 δεν προβλέπει ειδικούς κανόνες για την περίπτωση αυτή, η οποία αποτελεί εμβληματικό παράδειγμα του φαινομένου των «δευτερογενών μετακινήσεων», μέσω των οποίων πολλοί αιτούντες διεθνή προστασία μετακινούνται από το κράτος μέλος που είναι υπεύθυνο για την εξέταση της αίτησής τους σε άλλα κράτη μέλη, στα οποία επιθυμούν να ζητήσουν διεθνή προστασία και να εγκατασταθούν.

51. Στο πλαίσιο αυτό φρονώ ότι οι διατάξεις που προβλέπονται στο άρθρο 29 του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ, σχετικά με τη διεξαγωγή της διαδικασίας μεταφοράς, είναι πολύ περιορισμένες για να δώσουν χρήσιμη απάντηση στο αιτούν δικαστήριο και, ιδίως, για να καθορίσουν τις λεπτομέρειες που καθιστούν δυνατή, αφενός, τη διατήρηση μιας σαφούς, λειτουργικής και ταχείας μεθόδου για τον προσδιορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση αίτησης διεθνούς προστασίας και, αφετέρου, την αποτροπή των καταχρήσεων που απορρέουν από τη μετακίνηση ορισμένων αιτούντων στην Ένωση.

52. Προς τούτο, φρονώ ότι είναι απαραίτητο να αναλυθούν οι όροι υπό τους οποίους τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη συνάπτουν συμφωνία σχετικά με τη διαδικασία εκ νέου ανάληψης, οι οποίοι προβλέπονται ιδίως στο άρθρο 20, παράγραφος 5 και στο άρθρο 23 παράγραφος 1, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ, καθώς και να εξεταστεί ο σκοπός που επιδιώκει ο νομοθέτης της Ένωσης υπό τις συνθήκες αυτές.

7 Απόφαση C-231/21 (EU:C:2022:237, σκέψεις 55 και 58).

8 Απόφαση C-163/17 (EU:C:2019:218, σκέψεις 56 και 57).

9 Πρβλ. απόφαση της 25ης Οκτωβρίου 2017, Shiri (C-201/16, EU:C:2017:805, σκέψη 43).

1. Οι όροι με τους οποίους ορίζεται η διαδικασία εκ νέου ανάληψης στο άρθρο 20, παράγραφος 5, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ

53. Από την έκθεση των πραγματικών περιστατικών των υποθέσεων των κύριων δικών προκύπτει ότι καθένας από τους αιτούντες υπέβαλε για πρώτη φορά αίτηση διεθνούς προστασίας σε κράτος μέλος, ήτοι στην Ιταλία στις υποθέσεις C-323/21 και C-324/21 και στην Αυστρία στην υπόθεση C-325/21, πριν μετακινηθεί εντός της Ένωσης και μεταβεί στο έδαφος άλλων κρατών μελών, στα οποία οι εν λόγω αιτούντες υπέβαλαν διαδοχικά άλλες αιτήσεις διεθνούς προστασίας.

54. Τούτο συνεπάγεται ότι οι αιτούντες εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 18, παράγραφος 1, στοιχεία β′ έως δ′, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ. Το άρθρο αυτό αφορά πρόσωπο το οποίο, αφενός, υπέβαλε αίτηση διεθνούς προστασίας η οποία είτε τελεί υπό εξέταση (στοιχείο β′), είτε ανακλήθηκε από τον αιτούντα ενώ τελούσε υπό εξέταση (στοιχείο γ′), είτε απορρίφθηκε (στοιχείο δ′), και το οποίο, αφετέρου, είτε υπέβαλε αίτηση σε άλλο κράτος μέλος είτε βρίσκεται στο έδαφος άλλου κράτους μέλους χωρίς να έχει τίτλο διαμονής [10].

55. Επιπλέον, τούτο συνεπάγεται ότι το πρώτο κράτος μέλος στο οποίο υποβλήθηκε η αίτηση διεθνούς προστασίας, ήτοι η Ιταλία στις υποθέσεις C-323/21 και C-324/21 και η Αυστρία στην υπόθεση C-325/21, υποχρεούται να αναλάβει εκ νέου τον αιτούντα, σύμφωνα με το άρθρο 20, παράγραφος 5, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ.

56. Συγκεκριμένα, υπενθυμίζω ότι κατά το άρθρο 3, παράγραφος 1, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ, αίτηση διεθνούς προστασίας που υποβάλλεται από υπήκοο τρίτης χώρας στο έδαφος οποιουδήποτε από τα κράτη μέλη εξετάζεται, κατ' αρχήν, μόνον από το κράτος μέλος το οποίο είναι το οριζόμενο ως υπεύθυνο σύμφωνα με τα κριτήρια που αναφέρονται στο κεφάλαιο ΙΙΙ του εν λόγω κανονισμού [11]. Εντούτοις, πέραν των κριτηρίων που αναφέρονται στο κεφάλαιο ΙΙΙ του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ, το κεφάλαιο VI του κανονισμού αυτού καθιερώνει διαδικασίες αναδοχής και εκ νέου ανάληψης από άλλο κράτος μέλος, οι οποίες «συμβάλλουν επίσης, όπως και τα κριτήρια που προβλέπονται στο κεφάλαιο ΙΙΙ του εν λόγω κανονισμού, στον προσδιορισμό του υπεύθυνου κράτους μέλους» [12].

57. Το ίδιο ισχύει και για τις διατάξεις του άρθρου 20, παράγραφος 5, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ.

58. Το εν λόγω άρθρο 20 αφορά, όπως προκύπτει από τον τίτλο του, την κίνηση της διαδικασίας αναδοχής και εκ νέου ανάληψης.

59. Η παράγραφος 5 του εν λόγω άρθρου ορίζει ότι το κράτος μέλος στο οποίο υποβλήθηκε πρώτα η αίτηση διεθνούς προστασίας είναι υποχρεωμένο να αναλάβει εκ νέου τον αιτούντα ο οποίος, πριν ολοκληρωθεί η διαδικασία προσδιορισμού του υπεύθυνου κράτους μέλους, εγκατέλειψε την εθνική επικράτεια και υπέβαλε αίτηση διεθνούς προστασίας σε άλλο κράτος

[10] Βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 2ας Απριλίου 2019, H. και R. (C-582/17 και C-583/17, στο εξής απόφαση H. και R., EU:C:2019:280, σκέψη 51 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

[11] Βλ. απόφαση της 16ης Φεβρουαρίου 2017, C. K. κ.λπ. (C-578/16 PPU, EU:C:2017:127, σκέψη 56).

[12] Απόφαση της 25ης Οκτωβρίου 2017, Shiri (C-201/16, EU:C:2017:805, σκέψη 39). Με την απόφαση της 26ης Ιουλίου 2017, Mengesteab (C-670/16, EU:C:2017:587), το Δικαστήριο έκρινε ότι «οι διατάξεις του άρθρου 21, παράγραφος 1, [του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ, σχετικά με την υποβολή αιτήματος αναδοχής] αποσκοπούν μεν στη ρύθμιση της διαδικασίας αναδοχής, πλην όμως συμβάλλουν επίσης, όπως και τα κριτήρια που προβλέπονται στο κεφάλαιο ΙΙΙ του εν λόγω κανονισμού, στον προσδιορισμό του υπεύθυνου κράτους μέλους, κατά την έννοια του ίδιου κανονισμού» (σκέψη 53).

μέλος [13]. Σκοπός της εκ νέου ανάληψης του αιτούντος είναι η παροχή της δυνατότητας στο κράτος μέλος στο οποίο υποβλήθηκε πρώτα η αίτηση να προβεί στην «ολοκλήρωση της διαδικασίας προσδιορισμού του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση της αίτησης» και όχι να προβεί στην εξέταση της αίτησης διεθνούς προστασίας [14].

60. Σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου, η διάταξη αυτή εφαρμόζεται επίσης στην περίπτωση κατά την οποία ο αιτών ανακάλεσε σιωπηρώς την αίτησή του εγκαταλείποντας το έδαφος του κράτους μέλους στο οποίο υποβλήθηκε η πρώτη αίτηση διεθνούς προστασίας χωρίς να ενημερώσει την αρμόδια εθνική αρχή σχετικά με την επιθυμία του να παραιτηθεί από την εν λόγω αίτηση και στο οποίο, κατά συνέπεια, εξακολουθεί να εκκρεμεί η διαδικασία προσδιορισμού του υπεύθυνου κράτους μέλους [15].

61. Επιπλέον, το άρθρο 20, παράγραφος 5, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ προβλέπει ότι η διαδικασία εκ νέου ανάληψης του αιτούντος πρέπει να διεξάγεται σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται στα άρθρα 23, 24, 25 και 29 του τελευταίου.

62. Δυνάμει του άρθρου 23, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού, ένα κράτος μέλος μπορεί να υποβάλει αίτημα εκ νέου ανάληψης μόνον εφόσον το κράτος μέλος προς το οποίο απευθύνεται το αίτημα πληροί τους όρους που προβλέπονται στο άρθρο 20, παράγραφος 5, ή στο άρθρο 18, παράγραφος 1, στοιχεία β′ έως δ′, του ίδιου κανονισμού [16]. Κατά συνέπεια, η διεξαγωγή της διαδικασίας εκ νέου ανάληψης προϋποθέτει τη συνδρομή δύο σωρευτικών προϋποθέσεων τις οποίες αναφέρει ο νομοθέτης της Ένωσης στο άρθρο 20, παράγραφος 5, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ: πρώτον, ο αιτών πρέπει να έχει υποβάλει την πρώτη αίτησή του διεθνούς προστασίας στο κράτος μέλος προς το οποίο απευθύνεται το αίτημα και, δεύτερον, ο αιτών πρέπει να βρίσκεται στο έδαφος του κράτους μέλους που υπέβαλε το αίτημα χωρίς τίτλο διαμονής ή να έχει υποβάλει στις εθνικές αρχές του τελευταίου αυτού κράτους νέα αίτηση διεθνούς προστασίας.

63. Ο νομοθέτης της Ένωσης δεν προβλέπει την περίπτωση κατά την οποία οι προϋποθέσεις που τίθενται για τη διεξαγωγή της εν λόγω διαδικασίας δεν πληρούνται πλέον λόγω της επέλευσης γεγονότων μεταγενέστερων της έναρξής της.

64. Από το γράμμα του άρθρου 29 του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ προκύπτει μόνον ότι η διαδικασία εκ νέου ανάληψης περατώνεται με τρεις τρόπους: είτε η μεταφορά πραγματοποιήθηκε σύμφωνα με τις λεπτομέρειες και εντός των προθεσμιών που προβλέπονται στο εν λόγω άρθρο (παράγραφος 1), είτε η μεταφορά δεν κατέστη δυνατό να πραγματοποιηθεί εντός των εφαρμοστέων προθεσμιών, παραδείγματος χάριν λόγω φυλάκισης ή φυγής του ενδιαφερομένου (παράγραφος 2), είτε η απόφαση μεταφοράς ακυρώθηκε κατόπιν άσκησης ένδικου βοηθήματος ή υποβολής αίτησης επανεξέτασης από τον αιτούντα, σύμφωνα με το άρθρο 27, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού (παράγραφος 3).

65. Ωστόσο, κατά τη γνώμη μου, τίποτε δεν εμποδίζει τη «διαβούλευση» μεταξύ των ενδιαφερομένων κρατών μελών για τον καθορισμό των λεπτομερειών της μεταφοράς, η οποία προβλέπεται στο άρθρο 29, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ, να

[13] Επιπλέον, από το άρθρο 3, παράγραφος 2, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ προκύπτει ότι, εάν δεν είναι δυνατόν να καθορισθεί το υπεύθυνο κράτος μέλος βάσει των κριτηρίων που αναφέρονται στον εν λόγω κανονισμό, υπεύθυνο για την εξέταση της αίτησης είναι το πρώτο κράτος μέλος στο οποίο υποβλήθηκε η αίτηση διεθνούς προστασίας.

[14] Βλ. απόφαση H. και R. (σκέψεις 59 έως 64).

[15] Βλ. απόφαση H. και R. (σκέψεις 47 έως 50).

[16] Βλ. απόφαση H. και R. (σκέψεις 59 έως 61).

καταλήξει στη διαπίστωση ότι η διαδικασία εκ νέου ανάληψης που είχε προηγουμένως κινηθεί κατέστη άνευ αντικειμένου και έπαυσε να ισχύει από την ημερομηνία αποδοχής από το κράτος μέλος προς το οποίο απευθύνεται το αίτημα νέου αιτήματος εκ νέου ανάληψης του αιτούντος. Πράγματι, σε περιπτώσεις όπως οι επίμαχες στις κύριες δίκες, μολονότι η πρώτη διαδικασία εκ νέου ανάληψης κινήθηκε έγκυρα κατόπιν διαβούλευσης μεταξύ των ενδιαφερομένων κρατών μελών, τα μεταγενέστερα της εν λόγω διαβούλευσης γεγονότα, ήτοι η αναχώρηση του αιτούντος από το έδαφος του κράτους μέλους που υπέβαλε το αίτημα και η διαμονή του στο έδαφος άλλου κράτους μέλους στο οποίο υπέβαλε νέα αίτηση διεθνούς προστασίας, στερούν από την εν λόγω πρώτη διαδικασία ένα στοιχείο ουσιώδες για το κύρος της. Συγκεκριμένα, αντιθέτως προς τις προϋποθέσεις του άρθρου 20, παράγραφος 5, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ, ο αιτών δεν βρίσκεται πλέον στο έδαφος του κράτους μέλους που υπέβαλε το αίτημα και, ακριβώς λόγω της αναχώρησής του, πρέπει να θεωρηθεί ότι έχει ανακληθεί η αίτηση διεθνούς προστασίας που υπέβαλε. Υπενθυμίζω δε ότι το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι η αναχώρηση του αιτούντος από το έδαφος του κράτους μέλους στο οποίο έχει υποβάλει αίτηση διεθνούς προστασίας πρέπει να εξομοιώνεται, για την εφαρμογή του άρθρου 20, παράγραφος 5, του εν λόγω κανονισμού, με σιωπηρή ανάκληση της αίτησης αυτής[17]. Κατά τη γνώμη μου, η διαπίστωση αυτή επιβάλλεται κατά μείζονα λόγο σε περιπτώσεις όπως οι επίμαχες στις κύριες δίκες, όπου ο αιτών όχι μόνον εγκατέλειψε το έδαφος του κράτους μέλους που υπέβαλε το αίτημα, αλλά μετέβη επίσης στο έδαφος άλλου κράτους μέλους στο οποίο υπέβαλε νέα αίτηση διεθνούς προστασίας.

66. Επομένως, δεν συντρέχουν πλέον οι προϋποθέσεις του άρθρου 20, παράγραφος 5, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ για την εκ νέου ανάληψη του αιτούντος.

67. Συναφώς, φρονώ ότι το κράτος μέλος προς το οποίο απευθύνεται το αίτημα, καθόσον εμπλέκεται σε δύο διαδικασίες εκ νέου ανάληψης, οι οποίες κινήθηκαν εντός πολύ σύντομου χρονικού διαστήματος και έναντι του ίδιου προσώπου από δύο διαφορετικά κράτη μέλη, δύναται να προβεί σε συμφωνία με το πρώτο κράτος μέλος που υπέβαλε αίτημα σχετικά με την παύση της ισχύος της πρώτης συμφωνηθείσας διαδικασίας εκ νέου ανάληψης.

68. Συγκεκριμένα, το κράτος μέλος προς το οποίο απευθύνεται το αίτημα ενημερώνεται ότι το πρώτο αιτούν κράτος μέλος δεν είναι σε θέση, λόγω της φυγής του αιτούντος, να πραγματοποιήσει τη μεταφορά εντός των προθεσμιών και σύμφωνα με τις λεπτομέρειες που είχαν συμφωνήσει από κοινού, ενώ ταυτόχρονα καλείται να αποφανθεί επί του δεύτερου αιτήματος εκ νέου ανάληψης που υποβλήθηκε από το δεύτερο κράτος μέλος, στο έδαφος του οποίου βρίσκεται ο αιτών.

69. Λαμβανομένης υπόψη της φύσης των πληροφοριών που καλείται στη συνέχεια να λάβει υπόψη το κράτος μέλος προς το οποίο απευθύνεται το αίτημα, όσον αφορά, μεταξύ άλλων, τον τόπο διαμονής του αιτούντος και την πορεία των διαδικασιών που κινήθηκαν έναντι του τελευταίου, φρονώ ότι δεν μπορεί να δεσμευτεί έγκυρα έναντι του δεύτερου αιτούντος κράτους μέλους να αναλάβει εκ νέου τον αιτούντα και, ως εκ τούτου, να προβεί σε συμφωνία σχετικά με τις λεπτομέρειες της μεταφοράς του τελευταίου, χωρίς να αναγνωρίσει μαζί με το πρώτο αιτούν

[17] Βλ. απόφαση H. και R. (σκέψη 50). Υπογραμμίζω επίσης ότι, κατά το άρθρο 28, παράγραφος 1, της οδηγίας 2013/32/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, σχετικά με κοινές διαδικασίες για τη χορήγηση και ανάκληση του καθεστώτος διεθνούς προστασίας (ΕΕ 2013, L 180, σ. 60, στο εξής: οδηγία για τη διαδικασία), το οποίο φέρει τον τίτλο «Διαδικασία σε περίπτωση σιωπηρής ανάκλησης της αίτησης ή υπαναχώρησης από αυτήν», τα κράτη μέλη «μπορούν να θεωρήσουν ότι ο αιτών έχει ανακαλέσει σιωπηρά την αίτησή του για διεθνή προστασία ή έχει υπαναχωρήσει από αυτήν, ιδίως όταν διαπιστώνεται ότι: […] διέφυγε ή αναχώρησε χωρίς άδεια από το μέρος όπου ζούσε ή ευρισκόταν υπό κράτηση, χωρίς να έρθει σε επαφή με την αρμόδια αρχή εντός ευλόγου χρονικού διαστήματος, ή δεν εκπλήρωσε εντός ευλόγου χρονικού διαστήματος την υποχρέωση αναφοράς ή άλλες υποχρεώσεις επικοινωνίας, εκτός εάν αποδείξει ότι αυτό οφειλόταν σε συνθήκες ανεξάρτητες από τη θέλησή του» (στοιχείο β΄).

κράτος μέλος την παύση της ισχύος των δεσμεύσεων που είχαν προηγουμένως αναληφθεί στο πλαίσιο της πρώτης διαδικασίας εκ νέου ανάληψης. Όπως προανέφερα, η ερμηνεία αυτή δεν φαίνεται να παραβαίνει τους όρους του άρθρου 29 του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ.

70. Επιπλέον, φρονώ ότι οι πληροφορίες που παρέχονται στο πλαίσιο της δεύτερης διαδικασίας εκ νέου ανάληψης, σχετικά με τον τόπο διαμονής του αιτούντος και την πορεία των διαδικασιών που κινήθηκαν έναντι αυτού, είναι πληροφορίες τις οποίες το κράτος μέλος προς το οποίο απευθύνεται το αίτημα μπορεί να μοιράζεται με τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 34, παράγραφος 1, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ. Το άρθρο αυτό, το οποίο περιλαμβάνεται στο κεφάλαιο VII του εν λόγω κανονισμού, που φέρει τον τίτλο «Διοικητική συνεργασία», προβλέπει στην παράγραφο 2, στοιχεία δ', στ' και ζ' ότι οι πληροφορίες αυτές μπορούν να αφορούν τους τόπους διαμονής και τα δρομολόγια των ταξιδιών του αιτούντος, καθώς και την ημερομηνία κατάθεσης, ενδεχομένως, προηγούμενης αίτησης διεθνούς προστασίας, την ημερομηνία κατάθεσης της παρούσας αίτησης, το στάδιο της διαδικασίας και το περιεχόμενο της τυχόν ληφθείσας απόφασης.

71. Η παύση της ισχύος της πρώτης διαδικασίας εκ νέου ανάληψης θα συμβάλει επίσης στην επίτευξη των σκοπών που επιδιώκει ο νομοθέτης της Ένωσης στο πλαίσιο του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ.

2. Ο σκοπός του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ

72. Όπως προκύπτει από τις αιτιολογικές σκέψεις 4 και 5, ο κανονισμός Δουβλίνο ΙΙΙ αποσκοπεί στην καθιέρωση μιας «σαφ[ούς] και λειτουργικ[ής]» μεθόδου για τον καθορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση μιας αίτησης διεθνούς προστασίας, μέθοδος η οποία πρέπει να θεμελιώνεται σε «αντικειμενικά και δίκαια κριτήρια τόσο για τα κράτη μέλη όσο και για τα ενδιαφερόμενα πρόσωπα». Η μέθοδος αυτή πρέπει, κυρίως, «να επιτρέπει τον ταχύ προσδιορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο, προκειμένου να […] μην διακυβεύεται ο στόχος της ταχύτητας κατά την εξέταση των αιτήσεων διεθνούς προστασίας». Επομένως, ο νομοθέτης της Ένωσης επιδιώκει να εξορθολογίσει την εξέταση των εν λόγω αιτήσεων, εξασφαλίζοντας στους αιτούντες την επί της ουσίας εξέταση της αίτησής τους από ένα μόνον, σαφώς προσδιοριζόμενο, κράτος μέλος. Με τη θέσπιση ομοιόμορφων μηχανισμών και κριτηρίων για τον προσδιορισμό του υπεύθυνου κράτους μέλους, ο νομοθέτης της Ένωσης αποσκοπεί, επιπλέον, στην αποτροπή δευτερογενών μετακινήσεων των υπηκόων τρίτων χωρών οι οποίοι έχουν υποβάλει αίτηση διεθνούς προστασίας σε ένα κράτος μέλος προς άλλα κράτη μέλη [18].

73. Είναι δε αυτονόητο ότι δεν μπορούν να κινούνται έγκυρα ταυτόχρονα δύο διαδικασίες εκ νέου ανάληψης από διαφορετικά κράτη μέλη έναντι του ίδιου προσώπου, διότι άλλως θα θίγονταν ο σκοπός του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ.

74. Κατ' αρχάς, η διεξαγωγή της πρώτης διαδικασίας εκ νέου ανάληψης μέχρι την ολοκλήρωσή της μετά την αναχώρηση του ενδιαφερομένου από το έδαφος του κράτους μέλους που υπέβαλε το αίτημα, καθώς και η μεταβίβαση της ευθύνης που ενδέχεται να συνεπάγεται η διαδικασία αυτή, ουδόλως εξασφαλίζουν την ταχύτητά της. Αντιθέτως, η διεξαγωγή της πρώτης αυτής διαδικασίας μέχρι την ολοκλήρωσή της, αφενός, θα μπορούσε να περιορίσει σημαντικά την αποτελεσματικότητα που επιδιώκει ο νομοθέτης της Ένωσης και, αφετέρου, θα ενείχε τον κίνδυνο να ενθαρρύνει τα ενδιαφερόμενα πρόσωπα να εγκαταλείψουν το έδαφος του κράτους

[18] Βλ. απόφαση της 10ης Δεκεμβρίου 2013, Abdullahi (C-394/12, EU:C:2013:813, σκέψη 53 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία). Βλ., επίσης, απόφαση H. και R. (σκέψη 77 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

μέλους που υπέβαλε το αίτημα με σκοπό είτε να εμποδίσουν τη μεταφορά τους στο υπεύθυνο κράτος μέλος είτε να παρατείνουν τη διαμονή τους στην Ένωση, επωφελούμενα από τις υλικές συνθήκες υποδοχής.

75. Η μεταβίβαση ευθύνης που απαιτείται βάσει του άρθρου 29, παράγραφος 2, πρώτη περίοδος, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ ισοδυναμεί με προσδιορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση της αίτησης μέσω επιβολής «κύρωσης» στο κράτος μέλος που υπέβαλε το αίτημα, όταν το τελευταίο δεν έχει πραγματοποιήσει τη μεταφορά που το ίδιο ζήτησε. Από τη στιγμή που το κράτος μέλος που υπέβαλε το αίτημα δεν τηρεί τις προθεσμίες που τάσσει η εν λόγω διάταξη, η μεταβίβαση της ευθύνης είναι αυτόματη και χωρεί ανεξάρτητα από τις περιστάσεις της συγκεκριμένης περίπτωσης.

76. Ωστόσο, σε περιπτώσεις όπως οι επίμαχες στις κύριες δίκες, ο αυτόματος χαρακτήρας του εν λόγω μηχανισμού δεν παρέχει τη δυνατότητα να ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι ο αιτών εγκατέλειψε το έδαφος του πρώτου αιτούντος κράτους μέλους κατά παράβαση των υποχρεώσεων συνεργασίας που υπέχει. Επομένως, οι αρμόδιες αρχές του εν λόγω κράτους δεν είναι σε θέση ούτε να τον μεταφέρουν, σύμφωνα με τις λεπτομέρειες και εντός των προθεσμιών που προβλέπονται στο άρθρο 29, παράγραφοι 1 και 2, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ, ούτε να προβούν στην εξέταση της αίτησής του διεθνούς προστασίας σε περίπτωση μετακύλισης της ευθύνης, τούτο δε σε αντίθεση με τις αρμόδιες αρχές του δεύτερου αιτούντος κράτους μέλους.

77. Συγκεκριμένα, υπενθυμίζω ότι τόσο η διαδικασία μεταφοράς όσο και η διαδικασία εξέτασης της αίτησης διεθνούς προστασίας προϋποθέτουν ότι ο αιτών βρίσκεται στη διάθεση των αρμόδιων εθνικών αρχών.

78. Μολονότι οι εν λόγω αρχές μπορούν να εντοπίσουν τον αιτούντα λόγω των διατυπώσεων που οφείλει αυτός να τηρήσει προκειμένου να υποβάλει την αίτησή του διεθνούς προστασίας σε άλλο κράτος μέλος (ειδικότερα, μέσω της καταγραφής στο σύστημα Eurodac)[19], εντούτοις, δεν έχουν καμία αρμοδιότητα να πραγματοποιήσουν τη μεταφορά του εν λόγω προσώπου, σύμφωνα με το άρθρο 29 του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ, ενόσω αυτό βρίσκεται εκτός της εθνικής επικράτειας, δεδομένου ότι η διαδικασία που καθιερώνει ο εν λόγω κανονισμός δεν έχει ποινικό χαρακτήρα.

79. Ομοίως, η διαδικασία εξέτασης μιας αίτησης διεθνούς προστασίας προϋποθέτει ότι ο αιτών συμμορφώνεται με τις υποχρεώσεις που υπέχει τόσο από την οδηγία για τη διαδικασία όσο και από την οδηγία 2013/33/ΕΕ[20], τούτο δε με σκοπό την ταχεία επεξεργασία και την αποτελεσματική παρακολούθηση της αίτησής του διεθνούς προστασίας. Μεταξύ των υποχρεώσεων αυτών περιλαμβάνεται η υποχρέωση διαμονής σε καθορισμένο τόπο και η υποχρέωση τακτικής εμφάνισης ενώπιον των αρμόδιων εθνικών αρχών.

[19] Προς διασφάλιση, μεταξύ άλλων, της αποτελεσματικής εφαρμογής των εν λόγω διατάξεων, το άρθρο 9, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΕ) 603/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, σχετικά με τη θέσπιση του «Eurodac» για την αντιπαραβολή δακτυλικών αποτυπωμάτων για την αποτελεσματική εφαρμογή του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 604/2013 για τη θέσπιση των κριτηρίων και μηχανισμών για τον προσδιορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση αίτησης διεθνούς προστασίας που υποβάλλεται σε κράτος μέλος από υπήκοο τρίτης χώρας ή από απάτριδα και σχετικά με αιτήσεις της αντιπαραβολής με τα δεδομένα Eurodac που υποβάλλουν οι αρχές επιβολής του νόμου των κρατών μελών και η Ευρωπόλ για σκοπούς επιβολής του νόμου και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1077/2011 σχετικά με την ίδρυση Ευρωπαϊκού Οργανισμού για τη Λειτουργική Διαχείριση Συστημάτων ΤΠ Μεγάλης Κλίμακας στον Χώρο Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης (ΕΕ 2013, L 180, σ. 1) προβλέπει ότι τα δακτυλικά αποτυπώματα κάθε αιτούντος άσυλο πρέπει κατ' αρχήν να διαβιβάζονται στο σύστημα Eurodac το αργότερο εντός 72 ωρών από την υποβολή αίτησης διεθνούς προστασίας, όπως ορίζεται στο άρθρο 20, παράγραφος 2, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ. Βλ., επίσης, άρθρο 6, παράγραφος 4, της οδηγίας για τη διαδικασία.

[20] Οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, σχετικά με τις απαιτήσεις για την υποδοχή των αιτούντων διεθνή προστασία (ΕΕ 2013, L 180, σ. 96).

80. Υπό τις συνθήκες αυτές, δεν βλέπω κανέναν λόγο που να δικαιολογεί τη συνέχιση της εν λόγω διαδικασίας και, ειδικότερα, την παράταση της προθεσμίας μεταφοράς, καθώς η τελευταία δεν μπορεί να ευδοκιμήσει.

81. Δεύτερον, η συνέχιση της πρώτης διαδικασίας εκ νέου ανάληψης δεν συμβάλλει στη διατήρηση της σαφούς και λειτουργικής μεθόδου που επιδιώκει να καθιερώσει ο νομοθέτης της Ένωσης στο πλαίσιο του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ.

82. Αφενός, ο αυτόματος χαρακτήρας της μεταβίβασης της ευθύνης δεν παρέχει τη δυνατότητα να ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι η εν λόγω μεταβίβαση αφορά την εξέταση μιας αίτησης διεθνούς προστασίας η οποία είναι κατά πάσα πιθανότητα όμοια με εκείνη που είχε υποβληθεί προηγουμένως στο πρώτο κράτος μέλος και με εκείνη που υποβλήθηκε στη συνέχεια σε άλλο κράτος μέλος.

83. Αφετέρου, η διαδοχική κίνηση των δύο αυτών διαδικασιών συνεπάγεται, μέσω της εφαρμογής του κανόνα της μετακύλισης της ευθύνης, ο οποίος προβλέπεται, μεταξύ άλλων, στο άρθρο 29, παράγραφος 2, πρώτη περίοδος, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ, δυσχέρειες δυνάμενες να παρακωλύσουν την αποτελεσματική λειτουργία του «συστήματος του Δουβλίνου» [21].

84. Επομένως, η δεύτερη διαδικασία εκ νέου ανάληψης κινείται ενώ η πρώτη διαδικασία εκ νέου ανάληψης βρίσκεται σε εξέλιξη και μπορεί να οδηγήσει, σε περίπτωση εκπνοής των προθεσμιών του άρθρου 29, παράγραφος 2, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ, σε μεταβίβαση της ευθύνης στο πρώτο κράτος μέλος που υπέβαλε αίτημα. Ως εκ τούτου, λαμβανομένης υπόψη της δίμηνης προθεσμίας εντός της οποίας το δεύτερο κράτος μέλος υποχρεούται να υποβάλει το αίτημά του εκ νέου ανάληψης, το εν λόγω αίτημα θα υποβληθεί και, ενδεχομένως, θα γίνει δεκτό από το κράτος μέλος προς το οποίο απευθύνεται, ενώ η ευθύνη του τελευταίου αυτού κράτους μέλους δεν έχει καθοριστεί οριστικά, δεδομένου ότι ενδέχεται να μεταβιβαστεί στο πρώτο αιτούν κράτος μέλος λόγω μετακύλισης της ευθύνης. Ο μηχανισμός αυτός εκθέτει τις αρμόδιες εθνικές αρχές κάθε ενδιαφερόμενου κράτους μέλους σε αβεβαιότητα όσον αφορά τις ευθύνες τους, τούτο δε κατά μείζονα λόγο επειδή το σύστημα Eurodac δεν παρέχει τη δυνατότητα ενημέρωσης για την πορεία των διαδικασιών αναδοχής ή εκ νέου ανάληψης που διεξάγονται στα άλλα κράτη μέλη. Επομένως, όπως καταδεικνύουν οι υπό κρίση υποθέσεις, η αρμόδια αρχή του δεύτερου κράτους μέλους που υπέβαλε αίτημα διατρέχει τον κίνδυνο να ασκηθεί ένδικο βοήθημα κατά της αποφάσεως μεταφοράς που κοινοποίησε στον αιτούντα, σύμφωνα με το άρθρο 27, παράγραφος 1, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ και, κατά περίπτωση, να ακυρωθεί η μεταφορά την οποία μπόρεσε να πραγματοποιήσει, με αποτέλεσμα το κράτος αυτό να υποχρεούται, σύμφωνα με το άρθρο 29, παράγραφος 3, του εν λόγω κανονισμού, να αναλάβει αμελλητί εκ νέου τον ενδιαφερόμενο.

85. Ένας τέτοιος μηχανισμός είναι, κατά τη γνώμη μου, πιθανό να οδηγήσει στην παράλυση του συστήματος του Δουβλίνου, ενθαρρύνοντας παραδόξως τη μετακίνηση των αιτούντων διεθνή προστασία εντός της Ένωσης.

86. Επομένως, υπό τις συνθήκες αυτές, φρονώ ότι είναι απαραίτητο να διαφυλαχθεί η πρακτική αποτελεσματικότητα του άρθρου 20, παράγραφος 5, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ, διατηρώντας την «ειδική θέση» και τον «ειδικό ρόλο» που προβλέπει ο νομοθέτης της Ένωσης για το κράτος μέλος στο οποίο υποβλήθηκε η πρώτη αίτηση διεθνούς προστασίας [22]. Προς τούτο, καταστάσεις όπως οι επίμαχες στις κύριες δίκες, οι οποίες χαρακτηρίζονται από την υποβολή πλειόνων

[21] Το «σύστημα του Δουβλίνου» περιλαμβάνει τον κανονισμό Δουβλίνο ΙΙΙ, τον κανονισμό 603/2013 και τον κανονισμό 1560/2003.

[22] Βλ. απόφαση της 26ης Ιουλίου 2017, Mengesteab (C-670/16, EU:C:2017:587, σκέψη 93) και απόφαση H. και R. (σκέψη 64).

αιτήσεων διεθνούς προστασίας σε διαφορετικά κράτη μέλη, απαιτούν τη θέσπιση ενός τακτικού και ελεγχόμενου μηχανισμού, ώστε να αποφευχθεί το ενδεχόμενο ο ρόλος και η αποστολή του εκάστοτε κράτους μέλους να τίθενται συνεχώς υπό αμφισβήτηση ως αποτέλεσμα των μετακινήσεων του αιτούντος.

87. Τρίτον, φρονώ ότι είναι σημαντικό να δοθεί έμφαση στο νομικό οπλοστάσιο που διαθέτει το δεύτερο αιτούν κράτος μέλος για να εξασφαλίσει μια πολύ ταχύτερη και αποτελεσματικότερη διαδικασία εκ νέου ανάληψης από εκείνη που μπορεί να διεξαγάγει το πρώτο αιτούν κράτος μέλος, τούτο δε λόγω της παρουσίας του ενδιαφερομένου στο έδαφός του. Προφανώς, όπως επιβεβαιώνεται από τον κανόνα του άρθρου 20, παράγραφος 4, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ για την κατανομή των αρμοδιοτήτων, η παρουσία του ενδιαφερόμενου προσώπου στο έδαφος του κράτους μέλους αποτελεί ουσιώδες στοιχείο για τη διεξαγωγή της διαδικασίας εκ νέου ανάληψης[23].

88. Συναφώς, υπενθυμίζω ότι η υποβολή νέας αίτησης διεθνούς προστασίας συνεπάγεται, στο πλαίσιο του κοινού ευρωπαϊκού συστήματος ασύλου, την εφαρμογή ενός δεσμευτικού νομοθετικού πλαισίου, το οποίο επιβάλλει στο οικείο κράτος μέλος τις νομικές υποχρεώσεις που ορίζονται τόσο στον κανονισμό Δουβλίνο ΙΙΙ όσο και στην οδηγία για τη διαδικασία και την οδηγία 2013/33.

89. Το εν λόγω κράτος μέλος, κατ' αρχάς, υποχρεούται, σύμφωνα με το άρθρο 4, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ, μόλις υποβληθεί αίτηση διεθνούς προστασίας, κατά την έννοια του άρθρου 20, παράγραφος 2, του εν λόγω κανονισμού, να ενημερώσει τον αιτούντα, γραπτώς και σε γλώσσα την οποία κατανοεί, για τις συνέπειες της υποβολής της νέας αίτησής του διεθνούς προστασίας καθώς και για τις συνέπειες της μεταφοράς του από ένα κράτος μέλος σε άλλο κατά τη διάρκεια των σταδίων προσδιορισμού του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο και κατά τη διάρκεια της εξέτασης της αίτησης διεθνούς προστασίας. Στο πλαίσιο αυτό, φρονώ ότι οι αρμόδιες εθνικές αρχές μπορούν να ενημερώνουν τον αιτούντα για την πορεία των διαδικασιών που έχουν κινηθεί έναντι αυτού και για τις συνέπειες της υποβολής πλειόνων αιτήσεων διεθνούς προστασίας στην Ένωση.

90. Στη συνέχεια, το κράτος μέλος που υπέβαλε το αίτημα υποχρεούται, σύμφωνα με το άρθρο 23, παράγραφος 1, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ, να υποβάλει στο υπεύθυνο κράτος μέλος, σύμφωνα με το άρθρο 20, παράγραφος 5, και το άρθρο 18, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού, αίτημα εκ νέου ανάληψης του αιτούντος εντός των προθεσμιών και υπό τους όρους που προβλέπονται στον εν λόγω κανονισμό. Προκειμένου να διασφαλιστεί η αποτελεσματικότητα της διαδικασίας εκ νέου ανάληψης, το κράτος μέλος που υπέβαλε το αίτημα μπορεί να αποφασίσει, σύμφωνα με το άρθρο 7, παράγραφος 2, της οδηγίας 2013/33, σχετικά με τον τόπο διαμονής του αιτούντος και να τον καλέσει, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 13, παράγραφος 2, στοιχείο α', της οδηγίας για τη διαδικασία, να αναφερθεί στις αρμόδιες αρχές ή να παρουσιαστεί ενώπιόν τους αυτοπροσώπως, χωρίς καθυστέρηση ή σε καθορισμένο χρόνο.

[23] Εξάλλου, ο νομοθέτης της Ένωσης κατέστησε το στοιχείο αυτό αποφασιστικό κριτήριο του άρθρου 20, παράγραφος 4, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ. Το εν λόγω άρθρο προβλέπει ότι, όταν μια αίτηση διεθνούς προστασίας υποβάλλεται σε κράτος μέλος διαφορετικό από το κράτος μέλος στο οποίο βρίσκεται ο αιτών, ο νομοθέτης της Ένωσης θεωρεί ότι ο προσδιορισμός του υπεύθυνου κράτους μέλους εναπόκειται στο κράτος μέλος στο έδαφος του οποίου βρίσκεται ο αιτών, το οποίο θεωρείται, ως εκ τούτου, για τους σκοπούς του εν λόγω κανονισμού και υπό την επιφύλαξη ότι ενημερώνει εγγράφως τον αιτούντα, ως το κράτος μέλος στο οποίο υπεβλήθη η αίτηση διεθνούς προστασίας. Στην περίπτωση αυτή, ο αιτών πρέπει να ενημερώνεται εγγράφως για την αλλαγή αυτή και για την ημερομηνία κατά την οποία έλαβε χώρα, η δε απαίτηση αυτή ενσωματώνει τις διατάξεις του άρθρου 4, παράγραφος 1, στοιχείο α' και του άρθρου 4, παράγραφος 2, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ.

91. Τέλος, το εν λόγω κράτος μέλος μπορεί να αποφασίσει, λαμβάνοντας υπόψη την ύπαρξη σημαντικού κινδύνου διαφυγής του αιτούντος και υπό την επιφύλαξη του σεβασμού των δικαιωμάτων και των εγγυήσεων που παρέχονται στον τελευταίο, να λάβει μέτρα καταναγκασμού για να διασφαλίσει την αποτελεσματικότητα της διαδικασίας μεταφοράς, όπως είναι η θέση υπό κράτηση, υπό τις προϋποθέσεις του άρθρου 8, παράγραφος 3, στοιχείο στ΄ της οδηγίας 2013/33 και του άρθρου 28, παράγραφος 2, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ.

92. Επομένως, λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των στοιχείων αυτών και, ειδικότερα, των όρων που προβλέπονται στο άρθρο 20, παράγραφος 5, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ για τη διεξαγωγή της διαδικασίας εκ νέου ανάληψης, καθώς και των επιδιωκόμενων από τον νομοθέτη της Ένωσης σκοπών, φρονώ ότι είναι ουσιώδες, σε περιπτώσεις όπως οι επίμαχες στις κύριες δίκες, να κηρύσσεται ανίσχυρη η πρώτη διαδικασία εκ νέου ανάληψης.

93. Κατά συνέπεια, λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω εκτιμήσεων, προτείνω στο Δικαστήριο να αποφανθεί ότι το άρθρο 29, παράγραφοι 1 και 2, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ έχει την έννοια ότι, σε περίπτωση κατά την οποία σε ένα κράτος μέλος, στο έδαφος του οποίου υποβλήθηκε για πρώτη φορά αίτηση διεθνούς προστασίας, απευθύνεται αίτημα, βάσει του άρθρου 23, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού, στο πλαίσιο δύο διαδικασιών εκ νέου ανάληψης που κινήθηκαν διαδοχικά από δύο διαφορετικά κράτη μέλη έναντι του ίδιου αιτούντος, το κράτος μέλος προς το οποίο απευθύνεται το αίτημα και το πρώτο κράτος μέλος που υπέβαλε αίτημα πρέπει –σε περίπτωση που το τελευταίο δεν μπορεί να πραγματοποιήσει τη μεταφορά του αιτούντος σύμφωνα με τις λεπτομέρειες και εντός των προθεσμιών που προβλέπονται στο άρθρο 29 του εν λόγω κανονισμού λόγω της αναχώρησης του προσώπου αυτού από το έδαφος του πρώτου κράτους μέλους που υπέβαλε αίτημα– να διαπιστώσουν ότι η πρώτη αυτή διαδικασία εκ νέου ανάληψης παύει να ισχύει από την εκ μέρους του κράτους μέλους προς το οποίο απευθύνεται το αίτημα αποδοχή του αιτήματος εκ νέου ανάληψης που υπέβαλε το δεύτερο κράτος μέλος.

Β. Επί του δευτέρου προδικαστικού ερωτήματος στις υποθέσεις C-323/21 και C-325/21

94. Με το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα στις υποθέσεις C-323/21 και C-325/21, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, από το Δικαστήριο να διευκρινίσει αν το άρθρο 27, παράγραφος 1, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ έχει την έννοια ότι, σε περίπτωση κατά την οποία κινείται δεύτερη διαδικασία εκ νέου ανάληψης έναντι του ίδιου προσώπου σε κράτος μέλος άλλο από το κράτος μέλος που κίνησε την πρώτη διαδικασία εκ νέου ανάληψης, ο αιτών μπορεί, στο πλαίσιο της προσφυγής του κατά της αποφάσεως μεταφοράς που εξέδωσε το δεύτερο αιτούν κράτος μέλος, να επικαλεστεί την εκπνοή των προθεσμιών που προβλέπονται στο άρθρο 29, παράγραφοι 1 και 2, του εν λόγω κανονισμού και την επακόλουθη μεταβίβαση της ευθύνης.

95. Λαμβανομένης υπόψη της απάντησης που προτείνω να δοθεί στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα, εκτιμώ ότι παρέλκει η απάντηση στο δεύτερο προδικαστικό ερώτημα.

V. Πρόταση

96. Λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των προεκτεθέντων, προτείνω στο Δικαστήριο να απαντήσει στα προδικαστικά ερωτήματα που υπέβαλε το Raad van State (Συμβούλιο της Επικρατείας, Κάτω Χώρες) στις υποθέσεις C-323/21, C-324/21 και C-325/21 ως εξής:

Το άρθρο 29, παράγραφοι 1 και 2, του κανονισμού (ΕΕ) 604/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, για τη θέσπιση των κριτηρίων και μηχανισμών για τον προσδιορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση αίτησης διεθνούς προστασίας που υποβάλλεται σε κράτος μέλος από υπήκοο τρίτης χώρας ή από απάτριδα,

έχει την έννοια ότι:

σε περίπτωση κατά την οποία σε ένα κράτος μέλος, στο έδαφος του οποίου υποβλήθηκε για πρώτη φορά αίτηση διεθνούς προστασίας, απευθύνεται αίτημα, βάσει του άρθρου 23, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού, στο πλαίσιο δύο διαδικασιών εκ νέου ανάληψης που κινήθηκαν διαδοχικά από δύο διαφορετικά κράτη μέλη έναντι του ίδιου αιτούντος, το κράτος μέλος προς το οποίο απευθύνεται το αίτημα και το πρώτο κράτος μέλος που υπέβαλε αίτημα πρέπει –σε περίπτωση που το τελευταίο δεν μπορεί να πραγματοποιήσει τη μεταφορά του αιτούντος σύμφωνα με τις λεπτομέρειες και εντός των προθεσμιών που προβλέπονται στο άρθρο 29 του εν λόγω κανονισμού λόγω της αναχώρησης του προσώπου αυτού από το έδαφος του πρώτου κράτους μέλους που υπέβαλε αίτημα– να διαπιστώσουν ότι η πρώτη αυτή διαδικασία εκ νέου ανάληψης παύει να ισχύει από την εκ μέρους του κράτους μέλους προς το οποίο απευθύνεται το αίτημα αποδοχή του αιτήματος εκ νέου ανάληψης που υπέβαλε το δεύτερο κράτος μέλος.